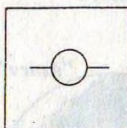

teljes árnyékból, szinte megismételte az újholdtól a teliholdig tartó növekedést. Ennyire sötét holdfogyatkozást, ennyire színek nélkülit (minden szürkés-kék volt) még soha nem láttam."

Az Egyesült Királyság több megfigyelőjének hasonlóan szerencséje volt, az átlagos két derült decemberi éjszakából az egyik 9-ére esett. A fogyatkozás sötétségét egy londoni amatőr $L = 0,4$ -re becsülte. Több szokatlan árnyékjelenséget is tapasztaltak: a totalitás kezdetén fényes pólusi sapkákat figyeltek meg a marsihoz hasonlóan. A totalitás alatt a Holdnak az umbra belseje felé eső része fényesebb volt (talán a déli félteke nyári időjárási helyzete miatt).

Az égen hiányzó jelenséget pótolta a Danubius Rádió "Holdfogyatkozás tudósítása", melyben Tepliczky István Fodor János társaságában próbálta meg bemutatni és elmagyarázni az eseményt. Később Csaba György is bejelentkezett, és tudománytörténeti érdekességeket mondott el a fogyatkozásokkal kapcsolatban. A borultság miatt túl sok hallgatói telefon nem volt, de országos műsorban ennyiszor az MCSE neve még nem hangzott el.

SZABÓ SÁNDOR

Bolygók

Vénusz (szeptember-január)

Észlelő	Észlelés	Műszer
Bozány Imre (Csitár)	6 F	10 T
Csizmadia Ákos (Zalaegerszeg)	1	4,8 L
Csizmadia Szilárd (Zalaegerszeg)	1	4,8 L
Gyenizse Péter (Komló)	7 F	10 T
Harnicsár József (Székesfehérvár)	2	8 L
Láng Miklós (Pécs)	1 F	16 T
Vincze Iván (Pécs)	2	4 L

Rövidítések: F= szűrő használata, L= refraktor, T= reflektor.

Hajnali láthatósága befejeztével július végén tűnt elő a Vénusz az alkonyi északnyugati égbolton. Ekkor azonban még igen nehéz lett volna megfigyelni horizontközeli helyzete miatt. Lassan távolodott a Naptól, október közepéig csak a szürkületben láthattuk a planetát. A bolygó fényessége és látszó átmérője fokozatosan nőtt, míg megvilágítottsága egyre csökkent.

Egy kis csapat (Gyenizse Péter, Kondorosi Gábor, Nagy Mélykúti Luca és Vincze Iván) a Mecsek legmagasabb csúcsát, a Zengőt megmászva közel 700 m-es magasságból csípte el a nyugodni készülő Esthajnalcillagot augusztus 26-án. Egy-két perccel a megpillantást követően, szabad szemmel már alig látszott, inkább csak binokulárral lehetett követni. Az első adandó alkalommal Gyenizse észlelte távcsővel a bolygót. Narancs szűrővel 80%-osnak becsülte a fázist szeptember 8-án.

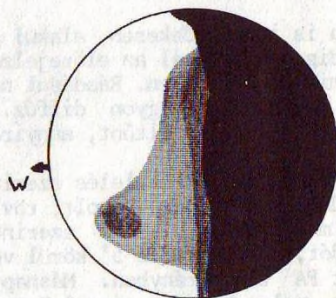
Az első, részleteket is tartalmazó megfigyelésre december 28-áig kellett várni. Ez a megfigyelés is Gyenizse nevéhez fűződik, aki narancs ill. sárga szűrővel és szűrő nélkül is próbálkozott a légköri jelenségek megfigyelésére. Jól látszik a megvilágított korongrész ÉNy-i részén egy közel kör alakú, sötét folt, mely mind a három színben változatlan megjelenésű volt. Ellenben a körülötte megfigyelhető árnyalt rész megjelenése a szűrőcserékkel együtt változott. Ugyanekkor Harnicsár rajzán is látszik a folt, jó egyezést mutatva Gyenizse eredményeivel. Sőt, megfigyelőnk ettől a folttól D-re is látott egy valamivel halványabbat, amely kissé hosszúkas volt az előzőhöz képest.

Ezt követően is kevés a részletet mutató rajz, főleg a közepes műszereket használók (Bozány, Gyenizse, Harnicsár) láttak inhomogenitásokat a bolygókorongon; többnyire csak a fázisváltozást lehetett nyomonkövetni.

Terminátor-anomáliát Gyenizse december 28-i észlelése során figyelt meg, 55-60%-os megvilágítottság mellett. Harnicsár ezt követően január 17-én szintén rendellenes fény-árnyék határvonalat észlelt. A szarvak megfigyelhetősége sem mindennapos. Mindössze hét ilyen észlelés érkezett. Az egyik a már említett Harnicsár-féle december 28-i megfigyelés. 8 cm-es műszerével a déli szarvat látta észlelőnk. A másik egy, a dichotómia környékén készült Gyenizse-rajz, amely mindkét félgömbön ábrázolja a fényes kitüremkedéseket.

A fázisbecslések eredményei (zárójelben az előrejelzett érték):

1992.	09.08.	80% (92%)	Gyenizse P.
	11.18.	70 (75)	Gyenizse P.
	11.20.	64 (75)	Csizmadia Sz.
		60 (75)	Csizmadia Á.
	12.04.	63 (71)	Láng M.
	12.15.	60 (66)	Gyenizse P.
	12.16.	60 (66)	Bozány I.
	12.23.	58 (63)	Vincze I.
	12.28.	58 (61)	Gyenizse P.
	12.28.	50 (61)	Harnicsár J.
	12.29.	57 (61)	Bozány I.
		55 (61)	Gyenizse P.
		50 (61)	Vincze I.
	12.30.	55 (61)	Gyenizse P.
1993.	01.05.	52 (58)	Bozány I.
	01.14.	46 (55)	Gyenizse P.
	01.15.	50 (54)	Bozány I.
	01.17.	59 (53)	Harnicsár J.
	01.23.	47 (50)	Bozány I.
	01.27.	45 (47)	Bozány I.

1992.12.28. 15:50-16:10 UT
8 L, 168x (Gyenizse P.)

A 60%-os fázis eléréséig a becsült megvilágítottsági értékek általában 10-15%-kal kisebbek voltak az évkönyvi előrejelzésnél. A dichotómia $\pm 10\%$ -os környezetében viszont jelentősen javult a becslések pontossága. Ez részben annak is köszönhető, hogy a légkör is nyugodtabb volt ezen megfigyelések alkalmával, a seeing soha nem került az 5-ös érték alá. A dichotómia időpontja Bozány és Harnicsár megfigyelései alapján január közepére tehető, így az előrejelzésekhez képest kb. 10 nappal előbb következett be. Ez megfelel a Schröter-effektus alapján várható különbségnek.

VINCZE IVÁN